

Semanario Bilingüe. --Se publica todos los sábados

PRECIOS DE SUSCRIPCION

En las Baleares... 1'00 pesetas trimestre.
En las provincias... 1'50
Extranjero... 2'00

REDACCION Y ADMINISTRACION
CALLE AMADOR N.º 22.

Anuncios y comunicados a precios convencionales

PUNTOS DE SUSCRIPCION

En la Administración de este periódico.

RECEPTE

N' heurem de donar una micoyina més a n-es discurs qu' En Jimenez Moya tirá dia 17 d' Abril a n-es Centre de Variedats per motiu de que in-Justicia de s' altre dissapte en vadur un extracte aont e-hi ha coses que s' extracte qu'un amic nostro mos besquetja, no especificava tant, i no volem que quedin a l' yare. Pero abans haurem de pegar una fegada a lo que posa in-Justicia de dia 23 com introducció a sa conferencia d' En Jimenez Moya.

IN-JUSTICIA CONTRA ES MITIN DE DIA 10

Idó es paperot lerrouxista, per donar a entendre qu' ells, es republicans, per aplegar gran gentada a n-es seu mitin de dia 17, no hagueren d' anar de casa en casa a convidar, diu que s' «partit republicà no té «caps de coro» qu' anassen a comprometre dones qu' acudissen a complir lo qu' ets homos dexarien buyts», volgut suposar que a n-es mitin nostro de dia 10 d' abilí només e-hi anaren dones.

Axó jo in-Justicia, es voler negar sa veritat qu' es teus metexos escolans d' amén qu' enviares i vengueren a n-es nostro mitin, massa bé tocaren ab ses mans. No, revel-lera; ses dones no hi compliren es lloc d' ets homos. Ses dones, més de tres mil, omplien es corredors alts des grandiós claustre des convent, i moltes se n'hagueren de tornar perque no n' hi cabien pus. Ets homos tenien senyalats es corredors baxos i i es gran quadrat des pati; i, gràcies a Deu, no hi quedaren gayre buyts, perque era casi tot ple; n' hi havia ben-re de-pocs de buyts.

En canvi a n-es vostro mitin tot en gros e-hi poguereu aportellar, segons tu mateixa confesses, un centenar de dones! ¿I d' homos quants? Te n' guardes com de caure de dirhó. Qu' omplireu es Centre de Variedats? I quina gent e-hi cap? Quants de Centres com aquell hauria omplít se gentada que comparagué a n-es nostro mitin? Una partida. I tu vols donar a entendre qu' ets homos mos ho dexaren buyts! Ja t' donaries per ben satisfeta i no t' porien

tapar ab set flissades si ni fossen anats tants d' homos a n-es vostro com a n-es vostro!

En quant a n-axó que dius que «no teniu caps de coro» per anar a comprometre gent, t' hauria convengut més un bon punt en boca envers d' axó, perque massa saps tu lo que fereu la primèria de sa corema per celebrar aquella «festa tan cabollanca de sa lliberat», que vos sorti tan magreta i escotisada. Qu' no te n' recordes ja d' ets enginys, tan poc delicats i tan atrevits, a n-e que appellareu per que hi hagués moltes de cases enremades i ab senyes de festa? Qu' no te n' recordes que vos atansáreu a posar enremada a qualche case que no hi havia negú, i sense enviar a dir a son amo si volia que la hi enremassen? I llavó com vengué l' amo, es diumenge demati, va llevar, indignat, lo que voltros, ab sa vostra bona criansa republicana de pura lley, érau enats a penjarli! Qu' no hu recordes qu' es teus escolans d' amén se nanaren a nasagent e izilla a convidarla ab grans instàncies a que prenguessen part ab sa festa que s' havia de fer, i, quant aquella bona gent de manava quina festa havia d' esser aquella, es teus missus deyen: —Es sa festa que s' ha de fer. ¡No gosaveu dir que fos des republicans, per que no vos enviassen a fregir ous de lloca! I n' hi va haver prou que vos hi enviaren, massa hu saps tu, com ecleriren que s' tractava d'una festa des republicans!

No; es nostros «caps de coro» no appellaren a n-aqueys enginys, iudignes de tota persona de respecte, per dur gent a n-es nostro mitin, sino qu'anaven a n-ets associats a convidarlos a n-es mitin, i lo primer que 'ls-e deyen, qu' era contra ses escoles layques. ¡No anaven d' amegatjons i d' embuys de mala lley, com e-hi anaven es vostros missus!

I dius llavó jo in-Justicia! qu' s' partit republicà «no disposa de la Prensa per donar bombo a ses manifestacions qu' organisa». ¿Voldries encara més bombos que s' que tu dones per pa i per sal a totes ses coses, i coletes i cosotes qu' En Jimenez Moya i companys se passen p' es carabassot? I si sa Prensa, tu mateixa confesses, que no vos fa gens la bona, s' entén, a Mallorca, axó es una prova de que s' partit republicà mallorquí bat per ses foranes, gràcies a

Deu, i je-hi volen baxos es torts! Tant que no poren sostener a Ciutat jni un trist setmanari! Ets socialistes tot en gros en tenen un, que dona per cert una idea ben pintoresca de lo primets de roba que van en cultura periodística, i en tot lo que fassa olor de cultura. Sembla que s' qui l' escriuen, son agafats ab cans o ab un gambaner; i, que com les posaren sa cuyerada de cervell, ja només e-hi havia solam, aygo broxa; se veu que no arribaren a casi res, pobrets! —I qui vos sent, i no vos veu, com que tot Manacor i tot Mallorca sia vostro!

Es que a llengo i a bravetjera en veieu ab qui aliena!

I teniu cara d' alsar la veu perque hi va haver qui esquixá es paperets qu' aficaren p' es caps de cantons anunciant es vostro mitin de dia 17! Qu' per que es vostros missus havien comensat a esquixar els anuncis des nostros? De manera que només sou voltros que poreu anunciar mitins p' es capdecantons, i jalerta negú a tocarlosvos! Ara voltros poreu esquixar els anuncis d' ets altres, i llavó no porem badar boca. ¡O santa igualtat republicana-lerrouxista-socialista! Es s' història de sempre: sa lliberat tota per voltros, gens p' ets altres. ¡No teniu mal gust! ¡Tenguésseu tant un' altra cosa! Ja m' enteneu.

II.

LO DE MESTRE LLORENS MARIT.

Després mos contau jo in-Justicia que Mestre Llorens Galmes, alies Marit, va declarar que «sempre es estat partidari de les escoles layques i que laycerà s' ensenyansa que donava ell com estava a n-es cassino», i que «es pares d' ets al-lots» que anaven a tal escola «demostraren moltes de vegades» que n' estaven «satisfets».

No hi pos cap ducte de que tot axó es ver. Qu' Mestre Llorens «es estat partidari sempre de s' escola layca»? Lo raro seria que no hu fos estat. Es lo que deyem dissapte passat: a Espanya just son «partidaris» de tal «escola» es coneiguts com inimics de sa Relligió catòlica, que només li fan es mal que poren, com Mestre Llorens. Per axó es que tots ets inimics de sa Relligió catòlica son contraris de dita «escola». Es prou coneigut Mestre Llorens dins Manacor, i hu sap massa tothom que may

anirà ajuda a una cosa qu' ell veja que sia bona pe' sa Relligió, i en canvi favorirà ab cos i cordes tot lo que crega que sia contrari i dolent pe' sa Relligió. Qu' s' pares d' ets al-lots qu' anaven a sa seu escola sensa relligió, 'n estaven contents? ¡Ja hu crec! Serien per l' estil d' ell, contraris a sa nostra Relligió sacro-santa; i, es natural, n' estarien contents que no 'ls ho ensenyansen a n-es pobres al-lots. ¡Mestre Llorens Marit! ¡Vaja quina firma per coses de Relligió! Tot Manacor el conex prou per coletjir que si ell «es partidari de s' escola layca», tal «escola» no pot esser cosa bona.

III.

FITES NETES SOBRE LO DE GALILEO.

Comensa llavó in-Justicia a donar conte de sa conferència del Sr. Jimenez Moya i posa tot d' una, p'c sá poc llá, lo metex que s' extracte que mos n' envíá aquell bon amic nostro; pero hi trobam sobre Galileo qualque cosa més de lo que recullí es nostro amic, puys diu que va dir En Jimenez Moya que «la Església» «declarà eretje» aquell sabi «i l' Inquisició el va dur a n-es torment. I quant, després d' esquexarli es muscles i de ferli passar sufriments horribles, esperaven de sa seu boca una retractació, ell repetia: E pur si mmove (ab tot-i-axó se mou)».

Pero, Sr. Jimenez Moya, jcom se conex que, duyt des vostro anti-clericisme, vos sou deixat abeurar p' ets eterns falsificadors de s' història, es caps pares de s' impiedat moderna! ¡I llavó parlareu des vostro amor a sa veritat i qu' estau consagrat a n-es servei de sa veritat i que sa veritat es per vos lo suprem! Axó, si volieu que vos creguésssem gens, e-hu haurieu de demostrar, no ab sa llengo, sino ab sos fets. Ab aquesta questió de Galileo, que en mal' hora per vos anáreu a retreure devant es vostros escolans d' amén dia 17 d' abril, demostrau que no sou més qu' un esperit sectari, inimic rabiós de l' Església; pero, axó si, vos sabeu presentar ben embolicat ab una grandiosa pell d' euveya, ben endiumenjat de protestes de tolerància, de respecte a ses opinions d' ets altres, que no volen violències ni exageracions ni apassionaments; ara, com vé s' hora, treys ses un-

gles, i, es qui no vos vel-la es ble, s'hi possa sa mà. I llavó vos enfadau si vos diuen que anau ab segona.

Ab sa vostra conferència volguéreu presentar l'Església com inimiga de ses idees noves de ciència i civilisació, perseguintles en sa persona del gran Galileo, repetint ses mentides descarades sobre que l'Inquisició el subjectà a sa prova des torment i que fins li esquexaren es muscles i no sé quantes de barbaridats més.

Ara vab a provarvos que ab tot axó no heu fet més que demostrarvos un sectori vulgar, i axó, creysme no fa senyor.

Sa meua demostració valatissi: L'idea nova que defensava Galileo era sa teoria des moviment de sa terra entorn des sol. Aquesta teoria l'havien defensada ja ets antics filosofos pilagòrics i la resucitaren alguns astrònoms del segle XV, fentlos costat presisament es Prelats de Roma, es protectors més resolts de tot lo que fés olor de cultura i il·lustració. Nicolau de Cusa, teòlic del consell de Basilea, va publicar un llibre defensant que era sa terra que 's movia i no es sol, i el dedicà a n-es Cardenal Cesarini, i el papa Nicolau V el feu cardenal l'any 1448, i el distingiren ets altres papes Caliste III i Pio II. La derreria d'aquell segle comensà a brillar en matemàtiques, i astronomia un capellà de Prussia, Copérnic, que devers l'any 1496 se'n va a Roma a perfeccionar en tals ciències, ballantli ja entre ceya i ceya axó de qu'era sa terra que 's movia entorn des sol i no es sol entorn de sa terra. Zornat a Alemanya, un oncle seu, Bisbe de Worms, el fa canonge, i hu va esser per bé de l'Església i des pobres, que visitava de franc com-e metje qu'era també. Devers l'any 1507 comensà a engarborollar sa seu famosa teoria des moviment de sa terra, formulantla dins es seu llibre *de revolutionibus Orbium cœlestium*, que acabà l'any 1530, i s'escampà dins el mon científic sa noticia de tal teoria, i comensaren a discutirla 's savis; uns fentse 'n partidaris, altres combatentla. Un des partidaris, Albert Widmanstart, la defensà públicament dins es Vaticà devant el papa Clement VII, rodetjat de tota la cort pontifícia i de lo més gran de Roma, i el papa en romangué tan complagut que li regalà un còdic preciós. *De sensu et sensibili* de Alexandre Afrosi, i llavó el va fer secretari familiar seu. Un altre dexible de Copérnic, Calcagnini, més envant publicà un resum de l'obra des seu mestre, dedicantlo a n-el papa Paul III, que li va escriure alabantli es seus avensos en filosofia. Pero passaven anys i anys, i Copérnic no gosava publicar sa seu obra per por de ses critiques que li havien de ploure demunt, no de part de la Santa Seu Apostòlica ni des Prelats romans, sino d'altrcs. Es Cardenal Schonberg, Bisbe de Capua, i Monsenyor Gisia, Bisbe de Culm, no paraven de ponyr a Copérnic per que publicas sa seu obra, fins que a la fi hi allargà 's coll l'any 1547, i sorti l'obra dedicada a n-el metex Papa Paul III, precisament per que l'Papa li servis de redós. En canvi, es doctor Osiander, protestant, partidari de sa teoria de Copérnic, per publicarne una exposició, l'hagué de desfigurar per por des teòlecs caps-pares protestants, per que no n-hi fessen qnalcuna d'ase i seca, per l'estil de sa que feren a n-En

Miguel Servet, que l'feren cremar de viu en viu. — Meutres tant s'obra de Copérnic corria per tot erreu, més o manco discutida, pero sense que negú dins l'Església de Deu s'atansás a donarla per herètica ni sospistosa en res ni per res d'herejia, i axí segui la cosa fins la primera del segle XVII. De manera que sa teoria des moviment de la terra, com feu notar Tiraboschi, corregué prop de dos sigles dins l'Església de Deu, i sobre tot dins Roma, que n-es el centre i la mare, sense trobar reclaus ni sobams, sino favor i bona cara, especialment de la Santa Seu Apostòlica, qu'és sa qui senyala 's nostre a tots es catòlics.

Ab axó aparegué dins el mon científic el gran Galileo, nadiu de Pisa, presentantse com-e defensor resolt de sa teoria des moviment de sa terra, atrenguentse molts dedexables i també molts de contraris, entre altres motius, perque pretenia demostrar tal teoria ab la Sagrada Escriptura, donant un sentit a rat a n-es texts sagrats que tenien un sentit literal contrari. Ab axó s'affica dins un terreny que no era 's seu, sortí de sa ciència per a lliscarse dins sa teologia, que no era àlou seu. I això va esser una passa tan més sonada, que d'aquí li vengueren tots els disgusts i soscayres que tengué ell i sa teoria des moviment de sa terra.

Ja 's sap que s'interpretació de la Sagrada Escriptura, axó es, es fixar quin sentit té o dixa de tenir en tal o tal cosa, pertany exclusivament a n-es Magisteri de l'Església, el Papa i es Bisbes. Presisament per negar aquest principi, havia esclatat la primera desigl XVI es protestantisme, qu' havia fet fer flamada a mitx mon. A 's mitx d'aquella conflagració horrible, estant com estaven tan fresques ses nafrés des lliure examen, de sa lliure interpretació de la Sagrada Escriptura, era altament inoportú que Galileo, un seclar, s'alsás a voler interpretar la Sagrada Escriptura, establint un nou sentit per molts de texts que fins llavo tothom los havia entesos en sentit literal. D' una qüestió purament científica feya Galileo una qüestió teològica, de fe, lo qual may havia d'haver fet.

Ara bé, pe' ses questions de fe, hi havia un tribunal, l'Inquisició, compost de teòlecs i canonistes per jutjar just ses questions de fe, tan calumniat i combatut per tots ets inimics de sa fe catòlica i per molts de catòlics beneys, per no dirlos un altre nom mes llètz, qu'és es qui 'ls-e perfoca. — Ab s'engronsada que Galileo donà a sa discussió sobre si era sa terra que 's movia o es sol, mesclanhi la Sagrada Escriptura, essent ja una qüestió de fe, l'Inquisició era sa que hi havia d'intervenir. Per axó, reunits es teòlecs consultors de l'Inquisició Romana dia 24 de febrer de 1616, sa teoria de que 's sol es centre del mon i que no 'es mou, la calificaren d'absurda en filosofia i herètica en teologia en quant contradeyà l'Escriptura entesa literalment; i es dir que sa terra no es el centre del mon sino que 's mou tota, e-hu calificaren també de doctrina absurda en filosofia i lo manco errònea en teologia. — A les-hores el Cardenal Belarmino, d'orde del Sant Ofici, cridà a ca-seua Galileo, y el commissari Seghici li manà que no profesás ni ensenyás s'opinió errada de Copérnic en quant a n-es moviment de sa te-

rra entorn des sol. Galileo prometé obediència, i se'n tornà a sa seu càtedra a ensenyar. Poc després la Sagrada Congregació de l'Indice manà suspender la lectura des llibre de Copérnic fins que 'l corregissen, y calificà sa seu teoria de falsa i oposada a la Sagrada Escriptura.

Axo passa l'any 1616 en sa qüestió de Galileo. De manera que no 'l processà l'Inquisició, ni 'l molestaren en res, ni 'l someteren a cap interrogatori ni fins-i-tot se dictà sentència contra ell. Segons confessà ell mateix l'any 1633, lo que difereix l'any 1616 foreva privarlo es Cardenal Belarmino d'ensenyar i tenir per cosa demostrada la teoria de Copérnic. De manera que l'Inquisició l'any 1616 no condennà Galileo, ni es un bofros. Es veu que 's teòlecs consultors calificaren sa seu teoria d'absurda i herètica; però es teòlecs aquells no eren la Inquisició, sino just consultors d'ella, una espècie de jutges, i qui ha vist may confondre 's dictamen Fiscal ab sa sentència des Jutje? Es jutje fonc la Sagrada Congregació de l'Indice, que 's limità a dir que sa teoria des moviment de sa terra «era falsa i contrària a la Sagrada Escriptura».

Per falsa la tenien grans astrònoms d'aquell temps. S'en reyen Ticho-Brahe, Just-Lipsi, Antoni Aelfino, Tassoni i Scheiner; es célebre Bacon la desjectava; Viera deia qu'era errònea; Montaigne deia que no calia creurela; Descartes dins alguns escrits seus la combatia; Gassendi la donava per contradictòria; Claudi Barigardo, professor de Pisa i Padua, la refutava; Pascal la trobava que no s'hi havien d'aficar gayre. — Mentre tant es teòlecs protestants de la célebre Universitat de Tubingen escomuniaicaven el gran sabi Kleper, protestant de bona fe, perque ensenyava que sa terra se movia, i hagué de fogir per por de sa por; i 'sabue aont trobá redós? Idó a Graz, ab sos Jesuites, que 'l protegiren i el defensaren, i l'Universitat de Bolonia li oferí una càtedra d'astronomia.

¿Com s'esplica qu' aquells sabis fossen contraris de sa teoria de Copérnic i Galileo? Es que ni un ni s' altre en donaven proves sólides i irrecusables. Sa seu demostració era manxola; l'haguéren de reforsar molt Kleper, Newton, Foucault i Patesu, i encara hi quedén coses per demostrar. Lo que sostinen Copérnic i Galileo de que 's sol era 's centre del mon i que no 's movia gens, avuy no hi admet cap astrónom serio, puits sa ciència ha demostrat lo contrari.

De manera que la Sagrada Congregació de l'Indice, si respecte des moviment de sa terra se va errar negantlo, s'errà ab sa generalitat des sabis i astrònoms d'aquells temps, i no la poren taxar d'imprudent si no volgue admetre una teoria, que sa generalitat des sabis no admetia i qu' estava molt lluny d'esser una cosa demostrada i provada. Pero al cap i a la fi se va errar: Lo que hi ha, una cosa, que cal tenirla ben present: errantse ella, no s'errà l'Església, no s'errà la Santa Seu, no s'errà el Papa. La Sagrada Congregació de l'Indice com ses altres Congregacions Romanes, es ver qu'és un tribunal Pontifici, qu'obra per delegació del Papa. S'infalibilitat de l'Església en matèria de fe i costums es una cosa que just la té el

Papa i es Bisbes reunits ab el Papa, parlant ex Cathedra, parlant, ensenyant com-e Mestre Universal de tots es cristians. Ara bé, confirmà el Papa es decret de la Sagrada Congregació *del Indice*, que deia qu'era fals i contrari a la Sagrada Escriptura que sa terra se mogués i es sol no? No consta en lloc que 'l Papa confirmàs ni 's fés seu tal decret. Per lo metex no 's pot dir que l'Església s'errà; no 's pot dir en rigor que l'Església condennàs sa teoria des moviment de sa terra. Va esser just la Sagrada Congregació de l'Indice que la declarà falsa i contrària a la Sagrada Escriptura. L'Església, axó es, el Papa totsol o reunit ab tots es Bisbes del mon, no donà cap sentència sobre axó, i per tal motiu no 's poria donar per una qüestió definitivament, inequivocablement resolta. Per axó no la hi donaven es sabis catòlics Gassendi i Descartes; i es gran Cardenal Belarmino, en carta a n-el P. Foscarini, deia que, es dia que 's presentassse proves fortes i veraderament demostratives de que sa terra se mou i es sol no, que no hi hauria cap inconvenient devant l'Església d'admetre i professar tal teoria, i una cosa per l'estil deia el O. Fabro, Penitencier del Vaticà en carta a un astrònom, amic seu.

Pero la cosa no acabà aquí. L'any 1633 l'Inquisició Romana processà Galileo. ¿Com va esser axó? Vejemho.

Galileo, passant per demunt lo que 'l Cardenal Belarmino l'any 1616 li havia manat de part de l'Inquisició que no ensenyás sa seu teoria, seguï ensenyantla i fins va escriure, per defensarla, un'obra: *Dialoghi quattro sopra i due massimi sistemi del mondo Tolemaico e Copernicano*; i feu més: publicà axó, i hi posà que hui feya ub llecència del Papa, Urbà VIII, sense esser ver. Allò no poria passar en via neguna. Va esser precis formarli causa a Galileo. N'hi formaren, però guardatli totes ses consideracions possibles. En lloc de defensarlo dins ses presons del Sant Ofici, va estar detingut a n-es palasi de s'embaxador Niccolini, i, com 'hagué de comparéixer devant es Tribunal, l'ompliren de consideracions: el posaren no dins sa cambra des delinqüents, sino dins sa sales Fiscales; permeteren que 's seu criat el servís i dormís allà metex, el deixaren sortir i anar aontsevuya, i que 's criats de l'Embaxador li duguessen es menjars. Tot axó consta d'una carta del metex embaxador a Cioli. — La causa s'allargà perque Galileo negava. A Roma volien sortirne pronte i passar ho ab aygo benyeta. A la fi compongueren que Mocolano hu arretglàs es-trajudicialment, fora des Tribunal, Galileo fou convençut de qu' havia sostenguda sa teoria que 's Tribunal li havia privat sostener; i, com-e sospitos d'herejia, no precisament per haver defendat es moviment de sa terra, sino per haver desobeit es manament que li havia fet l'Inquisició per boca del Cardenal Belarmino, hagué d'abjurat, axó es, abandonar sa seu opinió, d'agenyat, axí com se feyen ses abjuracions i prometre obediència devant es Cardinals. Li imposaren sa pena de presó, que anà a cumplir ab so seu amic s'embaxador Niccolini a n-es palau qu'aquest tenia, per passar s'estiu, fora de Roma; i més tard dins es palau d'un altra gran amic seu, s'arquebisbe de Sena, i llavó a una casa ben bona que

tenia ell devóra Florència; i tot axo per gràcia i favor des seu bon amic el Papa, Urbà VIII.

I axó va ésser tot. Així es lo que consta des procés que li formá l' Inquisició i que fa molts d' anys està publicat, i qualsevol se'n pot treure 's gat des sac. I ¿quin fonament té lo que conté que, quant el someteren a sa prova de torment, esclamà: *E pur si muove* (ab-tot-i-axó se mou, s' entén, sa terra)?

No n' té cap de fonament. Ni es ver que li sometessen a sa prova de torment, ni que li esquexassen ni tocassen cap muscle, ni que ell digués: *E pur si muove*. ¿Aont consta res d' axó? ¿E-hi ha cap monument contemporani que hui diga? No. Negú va treure res d' axó fins la derreria del sige XVIII; es primers que n' parlaren foren un *Diccionari històric*, sense nom d'autor, publicat a Caen l' any 1789 i un altre llibre, publicat tretze abans. Testimonis que testimonien coses passades cen cinquant anys enrera ¿quina fe merexen? En bona crítica, cap.

De manera, jo insigne Jimenez Moya: que no es ver res de lo que diguéreu a n-es vostros escoláns d' amen dia 17 d' abril a n-es Centre de Variedats sobre Galileo: Ni es ver que l' Església el condannás per heretje, ni que li donás torment l' Inquisició, ni que li esquexassen cap muscle ni que digués ell: *E pur si muove*. No, no es ver que l' Església duyt de s' esperit conservador, s' alsas contra s' *idea nova* de Galileo, es moviment de sa terra. Tot lo contrari: foren esglésiastics es qui formularen primer aquela teoria i la defensaren ab s' aplaudiment i ab sa protecció, que trobaren devant Papes, Cardenals i Bisbes. Cap oposició, sino bona costat, trobá aquella idea nova dins l' Església de Deu per espay de prop de dos sigles. Si després sobrevengué oposició, la motivaren ses imprudències i equivocacions de Galileo.

De tot axó qu' hem dit se veu, Sr. Jimenez Moya, que no sou a n' aquest cas més qu' un sectari vulgar, un inimic apassionat de l' Església. S' història que sabeu, es sa des sectari, se que s' han fabricada es sectaris, no per amor a sa veritat, sino per odi a l' Església, per omplir de llot y brutor la Sta Església. Si no fósseu un sectari, un apassionat, sabrieu que sa teoria des moviment de sa terra nasqué dins l' Església i va meréixer tot es favor i protecció de l' Església, i que Galileo no trobá més que consideracions i gràcia dins l' Església i devant ses Autoridats Esglesiàstiques.

Si no fósseu sectari, hauríeu regonugut que s' qui s' oposaren a n-aquella teoria, foren es teòlegs protestants i molts de sabis des temps de Galileo, mentres a Roma trobá tant i tant de favor per espay de prop de dos sigles, fins que Galileo ab so seu mal menetx va comprometre la cosa.—De manera què, per mes que malevetjeu presentar-vos com imperial i respectuós ab tot hom, per més que brevetjeu d' altesa de mires i de tot lo que pot fer simpàtic un qui s' presenta devant un públic com es que s' pot reunir a Manacor, mostrau l' insigne Jimenez Moya! ses arpes i es barram de sectari. Es qui no les vos afina, es que es un papuys o un beneyt d' aquells que no saben fer un o ab sa boca d' un fassó.

I, com la cosa s' es allargada més

que no feya contes, haurem de deixar per dissaple qui ve, si Deu ho vol, sa solfa que s' merexen ses altres coses desbaratades que diguéren dia 17 a n-es Centre de Variedats.

REVENJOLI.

Ferias y Fiestas de Sóller

Programa de los festejos con que la ciudad de Sóller celebrará el aniversario de la victoria alcanzada sobre las huestes de Ochialí el 11 de Mayo de 1561.

SÁBADO DIA 14.—Al anochecer, traslado de la histórica imagen de Nuestra Señora de la Victoria, en solemne procesión, del Oratorio del Hospital á la Parroquia, donde se cantarán acto seguido solemnes completas.

A las ocho, iluminación general de la Plaza de la Constitución, paseo del Príncipe y plaza de Antonio Maura.

A las nueve empezarán los disparos de los magníficos fuegos artificiales que, confeccionados por una acreditada casa de Binifayó, serán del mejor efecto y del gusto más artístico, amenizando la velada las dos bandas de música, de esta localidad en la plaza de la Constitución y paseo del Príncipe.

DOMINGO DIA 15.—A las cinco de la mañana recorrerán las principales calles de la población las dos bandas de música, tocando alegre diana.

A las diez en la Iglesia parroquial se cantará solemne misa mayor con sermón que dirá el Catedrático del Seminario Rvdo. D. Antonio Truyol, Pbro. y á la cual asistirán además de las Autoridades locales, las VALENTAS DONAS, CAPITÁN ANCELATS Y SARGENTO SOLER con la histórica BARRA DE N TAMANY.

A las tres en la plaza de la Constitución una banda de música tocará la más escogidas piezas de su repertorio.

A las seis, procesión general á la cual asistirán los personajes históricos y las Autoridades.

Por la noche, á las ocho, iluminación general, y á las nueve, segunda tanda de fuegos artificiales, amenizando la velada las dos bandas de música.

LUNES DIA 16.—A las diez de la mañana, en el ensanche de "El Noguerá", tendrá lugar una tirada de pichón, siendo soltadas las palomas con arreglo á las condiciones que allí estarán de manifiesto.

Por la tarde, carreras de cintas en la plaza de la Constitución, organizada por la sociedad deportiva "Círculo Sollerense", bajo los auspicios y con la subvención del Ayuntamiento.

Al anochecer reconducción de Nuestra Señora de la Victoria desde la Parroquia al Oratorio del Hospital.

A las ocho y nueve de la noche iluminación general y disparo de la última tanda de fuegos artificiales, cuyo acto será amenizado por las dos bandas de música como en las noches anteriores.

Sóller 2 de Mayo de 1910.

SECCIÓN LOCAL

Ayer á las primeras horas de la madrugada falleció víctima de aguda enfermedad, sufrida con edificante resignación y recibidos los santos sacramentos, el distinguido y cristiano señor D. Mateo Truyols Domenge, ex-alcalde de

Manacor persona de gran relieve en la

política de carácter afable y bondadoso que se granjeó las simpatías de cuantos le trataron.

Acompañamos á su atribulada Señora, á hijas y demás familia en el hondo y legítimo sentimiento por tan lamentable é irreparable pérdida.

Descanse en paz.

* * *

El Domingo pasado en la iglesia de los PP. Dominicos, se bendijo, como habíamos anunciado, la bellísima imagen de la Virgen del Sagrado Corazón. Colocada sobre artístico trono y cobijada por elegante tienda de franjas blancas y azules en medio de los acordes del bien pulsado órgano, fué descubierta por el Señor Canónigo de Orihuela D. Cayetano Puerto que procedió luego á la bendición. En tan solemne acto apadrinaron á la imagen, los virtuosos señores D.ª Juana Mir de Bassa y D. Andrés Llabrés, Director de la sucursal del Crédito Balear. Cantó las glorias de María el presbítero D. Francisco Torrens que hizo una oración elegante i acabada.

Por la tarde la nueva imagen fué llevada por las calles en procesión en la cual se cantó una parte del santo Rosario terminando tan solemne acto con una letanía que fué acompañada del órgano y cantada por el pueblo que llenaba toda la iglesia del Convento.

* * *

A la hora que escribimos estas líneas, se verifica, en la iglesia parroquial, la primera comunión de los niños y niñas. El sábado, Dios mediante, daremos detalles.

* * *

Hemos recibido repetidas quejas de suscriptores forenses que no reciben "La Aurora", con la puntualidad debida si es que la reciben. Suplicamos a quien corresponda ponga remedio.

* * *

Con motivo de las próximas elecciones reyna gran animación entre los elementos políticos, haciendo muchos comentarios y pronósticos sobre su resultado. El domingo veremos.

* * *

El jueves de esta semana llamó la atención del público un vendedor de específicos que al parecer curan de un modo maravilloso las heridas.

En su propio cuerpo hacia las experiencias que asombraban al numeroso gentío que enbebido le escuchaba.

* * *

El dia trece del presente mes de Mayo a las diez y media, tendrá lugar en la Sala Audiencia de este juzgado de Manacor, la subasta y remate de una casa y corral sita en esta villa calle del Poniente n.º 2, que linda por la derecha entrando con cochera y solar de Antonio Riera, á la izquierda con la casa n.º 4 propias de Juan Perelló y por el fondo con solar de Juan Martí. Queda justipreciada en doscientas cincuenta pesetas y fué embargada á Antonio Jaume y Veny para pago de alimentos á su esposa Angela Morey y Mesquida.

* * *

El miercoles y al jueves de esta semana debutaron en nuestro Centro de Variedades los renombrados artistas Escentricos Musicales "Les Couderc" procedentes de los principales coliseos de España y Extranjero y últimamente de Palma.

La concurrencia fué muy numerosa y los aplausos que conquistaron los artistas fueron sinceros y bien merecidos, pues todos los números fueron del agrado del público.

De política

Conforme está señalado mañana es el dia en que deben celebrarse las elecciones generales para diputados a Cortes y según se nos dice, los bandos políticos de esta localidad no han podido llegar á una avenencia y por lo tanto prometen ser muy reñidas en esta villa.

Manacor queda dividido en nueve secciones, correspondiendo precidir las mesas respectivas los señores siguientes:

- 1.ª Sección. D. Jaime Aguiló y Pico.
- 2.ª—D. Antonio Gelabert Bonet. 3.ª—Ramón Galmés Sureda.
- 4.ª—D. Gerónimo Mesquida Pont.
- 5.ª—D. Melchor Durán Pareja.
- 6.ª—D. Pedro Juan Cabrer y Cabrer.
- 7.ª—D. Miguel Bauzá Soler. 8.ª—D. Antonio Durán Galmés 9.ª—D. Bartolomé Pascual Nadal.

Los locales designados para emitir los sufragios en cada sección son los siguientes: 1.ª sección: Regreso municipal. 2.ª Escuela Superior de niños, calle del Hospital. 3.ª Escuela de niños junto á la iglesia parroquial. 4.ª C. C. an Mosso; calle de la Verónica. 5.ª Escuela de niños del claustro del convento. 6.ª C. C. an Menentá, plaza del Carril. 7.ª Lavadero, plaza de Ramón Llull. 8.ª Casa Hospital y 9.ª Casa Hospicio.

Por más que suponemos que nadie lo ignora, no será inoportuno indicar los candidatos que cada partido político presenta para la lucha.

Conservadores
Excmo. S. D. Antonio Maura y Montaner.

Excme. Sr. D. José Cotoner, Conde de Sallent.

Liberales
D. Alejandro Rosselló Pastors.

D. Antonio Weyler.

D. Juan Valenzuela.

Tradicionalista
D. Mariano Gual y Togores.

Republicanos-socialistas

D. Jerónimo Pou Magraner.

D. Francisco García Orell.

D. Lorenzo Bisbal Barceló.

Apesar de la lucha que se prepara, es de esperar que Manacor obrando según su acostumbrada honradez, se mostrará pacífico y no habrá ningún incidente desagradable.

CULTOS

EN SAN VICENTE

Domingo 8. Misas como de costumbre. A las 7 y media ejercicio del mes de Lourdes. A la tarde actos de coro, mes de María y procesión del Niño Jesús.

—Indulgencia plenaria para todos los cofrades.

Todos los días á las 7 de la mañana y á las 7 y tres cuartos ejercicio del mes de María.

Correspondencia

Un Palmesano en la Argentina.—Aplaudimos la idea de usted. Publicaremos lo que nos ha mandado cuando las circunstancias nos lo permitan.

Lluchmayor. M.—No le podemos mandar todos los números que nos pide por no quedar ejemplares.

Palma, Narau.—Lo qué mos deis ja está tractat, y... ¡de quina manera!

Artá. F. F.—Le mandaremos los números que nos pide, y estamos conformes en lo que nos indica.

Palma. M. G.—No ha dejado de enviarle el periódico.

Un suscriptor.—Atenderemos á sus indicaciones.

Cerveros

—¿Mama, al principio del mundo estaba Adan solo?
—Si hijo mio; completamente solo.
—¡Que miedo tendría á los ladrones!

—Pero, hombre, ¿como quiere pescar sin poner cebo en el anzuelo?
—¡Yo no engaño á nadie! ¡El que buenamente quiera picar que, pique!

—Dime, hijo mio: ¿está Dios en todas partes?
—Sí, señor.
—Entonces, tambien estará en el corral de tu casa
—No, señor.
—¿Y porque dices que no?
—Porque no tenemos corral.

En una visita de pésame dijo una señora á la viuda:
—No se apure usted que la separación no será larga!

—Hola, chiquitin: ¿ahora vas á la escuela?
—Sí, señor.
—¿Y estudias mucho?
—Sí, señor.
—Entonces, ¿ocuparás buen puesto en la clase?
—Sí, señor, cerca de la estufa.

UN AMO CÉLEBRE

Una señora deya á una amiga seuia:
—Fieta, quant me vaitx casá es meu hom no coneria jens es bon gust, pero desde que vivim plegats, te asegur qu' hey diu de prim, y, axó, Deu no m' ho tengue 'n retret, se deu á ses llissóns que jo li he donades.

Dona gracies á Deu, que de fradi no coneigues es bon gust, porque si lo arriba á coneixa, estich segura que tu o serias se sua dona.

**

Entre dos amichs:
—¿Es ve Miquel, que te has posat en negoci amb l' amo Es Berenat?
—Jo no te feya homo de capital.
—Es qu' ell posa es capital y s' espeixencia.
—Y tu que poses?
—Jo heu he de manetjá.
—¿Quin temps te creus que durará questa societat vostra?
—Es mesessat, perque jo me quedamb so sen capital y ell amb sa meua espeixencia.

Vuits y nous

Semblances

- 1.ª ¿En que s' assembian ses unges de un grollé a una casa de mort?
- 2.ª ¿Y un diari a n-es sol?
- 3.ª ¿Y ea terra a un molí?
- 4.ª ¿Y es cometa Halley a un anaraguista?

Ergoglific

IMARITE

ID.

ASES

PRASCO NADAL

XXD: Ciansa.

Fuga de consonantes

.aa e .u.o .ue...a. e.e.
.e.á. ie...e .e.a ue..a
.ue e .ó.i.o .e. .o.a.o
.e ii.u.a .a .o.ie.ia

Logotri

Soy moneda con seis letras y con ellas formarás una riña prohibida, un astro que nos da vida,

una especie vegetal, una nota musical, cuatro artículos, dos pronombres, lo que imágines

cubre, y de los títulos es mi todo lo esencial.

(Las soluciones el próximo Sábado)

Tipografía LA AURORA

SOMBRERERIA La Central

DE

JUAN GUAL

El dueño de esta acreditada sombrerería participa a su numerosa clientela haber recibido los géneros de temporada y un numeroso surtido en sombreros de paña, jipi, fieltro y gorras para el verano.

Novedad y Economía

Visitat la Casa Guall

PLAZA DEL C. DE SALLENT

ESTÓRMICO, RIÑONES, HIGADO

Agua de Vilajuiga

Deliciosa para la mesa La mas rica en litina

Única insustituible en la Diabesis, mal de piedra, debilidad, cólicos nefríticos y hepáticos, neurastenia, males digestiones, agotamiento, artritismo y gota.

Venta anual en España 1.200.000.—Un millón docientes mil botellas.

Exigir en cada botella la marca del representante F. GAMARRA, único que las recibe directamente del manantial. Se compran botellas vacias. Depósito, Roig, Palma.

No más calenturas

¡Nada se cobra si no se cura!

A los pocos días de usar las PÍLDORAS FEBRÍFUGAS BOSCH desaparecen por completo las fiebres intermitentes, tercianas, cuartanas, y toda clase de calenturas por fuertes y rebeldes que sean. El éxito alcanzado de curaciones sin que reaparezcan es la mejor garantía. Caja, 4 pesetas.

Se entregará GRATIS una caja de nuestras píldoras febrífugas á los señores médicos que lo soliciten del autor.

FARMACIA «BOSCH», MANACOR

De venta en Palma: Farmacia de don Juan Valenzuela, Centro Farmacéutico y principales farmacias.

Se necesita

un muchacho de 12 á 14 años, en la imprenta de este periódico.

Calle Amador 22

MANACOR

Cocina "LA ECONÓMICA",

Son las mejores por ser las más cómodas, las que consumen menos y las mas baratas.

Se hallan de venta en la cerrajería de

Francisco Vadell Ramonell

Plaza de la Iglesia número 6

Mallorca Manacor

Esta casa ofrece ademas tuberías de todas clases, con gran rebaja de precios.

Ventas al contado y á plazos.

Juan Ticoulat

Cirujano Dentista

Estará en Manacor todos los domingos

Plaza de Weyler 2, piso 2.º

En Palma, Calle Colón, 64 pral

Horas de consulta: de 7 á 1 y de 2 á 4

Disponible